

Ik reken slechts veertien dagen in België te verblijven. Verleden jaar had ik een bureel waar iedereen mij kon vinden. Dit jaar zal ik zóó niet handelen : want ik heb ondervonden dat een groot getal lieden slechts uit nieuwsgierigheid mij een bezoek brachten en dat anderen, mijne inzichten niet begrijpende, mij nutteloos mijnen tijd deden verkwisten. Wie mij tijdens mijn verblijf in België spreken wil, schrijve eerst aan mijnen neef en vriend *M. CH. WULFFAERT, koopman in marber, Telegraafstraat, 15-17, te Brussel*. Doch vooraleer dien heer lastig te vallen, leze men *aandachtig* de volgende hoofdstukken. Op zulke wijs zal het den heer Wulffaert mogelijk zijn over de hoedanigheden der briefwisselaars te oordeelen en ik zal niet nutteloos mijnen tijd verspillen.

Het is dus noodzakelijk dat men rechtzinnig weze en aan M. Wulffaert bekend make wat men wil en waartoe men zich in staat gevoelt.

II.

Wie zijn de goede Landverhuizers?

Ik zegde het in het vorige hoofdstuk, en ik herhaal het hier : het is niet voldoende mijn werkje met haast te overzien ; men moet het met veel aandacht lezen, men moet het overwegen en begrijpen.

Men moet mij vooral niet doen zeggen wat ik niet gezegd heb. Men moet alles lezen of, heeft men den tijd of de begeerte niet alles te lezen, zich dan toch bij geene halve volzinnen houden.

Wanneer ik, bij voorbeeld, zeg : « In Cana-la, is men verzekerd — *met moed, volharding en spaarzaamheid* — het welzijn en misschien de fortuin te vinden.... » leze dan niet : « *In Canada is men verzekerd de fortuin te vinden.* » Ik ben wel geen Evangelist, maar toch zie ik niet geerne dat men mijne schriften vervalsche.

Doen wij dus ons best om malkanderen goed te verstaan. Mij dunkt dat zulks niet moeilijk is. Ik heb zooveel artikels voor vlaamsche en fransche nieuwsbladen, zooveel boekwerken geschreven welke iedereen begreep ; waarom zou het anders gaan met dit werkje over de landverhuizing ?

Ik zal alles doen wat in mijne macht is om klaar en verstaanbaar te schrijven. Ik heb het recht de waarheid te schrijven, want niemand betaalt mij noch om te spreken, noch om te schrijven, noch om te